

**1 MEI 2020
DAG VAN
DE ARBEID.**

Zwolle

Bloemlegging bij het graf van Gerardus Horreüs de Haas

Voorwoord.

Beste leden,

Vandaag 1 mei herdenken en vieren we de Dag van de Arbeid. Voor het ontstaan van de Dag van de Arbeid gaan we terug naar het jaar 1889. Tijdens het eerste congres van de internationale socialistische organisatie 'Tweede Internationale' werd besloten het jaar erop op 1 mei 1890 te demonstreren. Aan deze oproep werd massaal gehoor gegeven. In de Verenigde Staten en een groot deel van Europa gingen mensen de straat op voor een achturige werkdag, betere arbeidsvoorwaarden en het behoud van vrede. In de jaren hierna wordt de Dag van de Arbeid een jaarlijks terugkerende traditie. Ook bij ons in Zwolle.

In Zwolle doen we dit wel op onze eigen wijze. We herdenken altijd twee belangrijke socialisten die van bijzondere betekenis zijn. Allereerst Helmig Jan van der Vegt, een van de oprichters van de SDAP, de voorloper van de PvdA. Ten tweede Gerardus Horreüs de Haas. In dit voorwoord wil ik in het bijzonder stilstaan bij Horreüs de Haas. Tot op de dag van vandaag inspireert hij ons bij het uitdragen van een gezamenlijk moreel kompas van vrijheid, humaniteit en sociale rechtvaardigheid. Wie was hij?

Gerardus Horreüs de Haas (1879-1943) was een vrijzinnig hervormd predikant die zich begin 20e eeuw aansloot bij de SDAP en actief deelnam aan de socialistische beweging. In 1919 verhuisde hij van Sneek naar Zwolle en betrok een bescheiden woning aan de Celestraat 12, dichtbij de pastorie aan het Groot Weezenland 35. Gerardus verzette zich in de oorlogsjaren publiekelijk tegen het opkomend nationaalsocialisme en tegen de Jodenvervolging, ook toen Nederland was bezet. We herdenken op 1 mei zijn leven, zijn gedachtengoed, maar vooral zijn waarden van sociale rechtvaardigheid en broederschap.

Bloemlegging bij het graf
van Helmig Jan van der Vegt

40-45' met tal van persoonlijke verhalen over de Tweede Wereldoorlog. Ook Gerardus Horreüs de Haas wordt hierin gememoreerd. Dit gebeurt door Zwollenaar Bernard Stibbe (93 jaar), zoon van een joodse familie. 'We waren van de een op de andere dag geen Nederlander meer, geen Zwollenaar, we waren opeens alleen maar jood. Gerardus was een van de weinige Nederlanders die publiekelijk opkwam voor de joden', vertelt meneer Stibbe.

Vele joodse families in Zwolle en Overijssel hebben de Tweede Wereldoorlog niet overleefd. 'Maar hebben we na 75 jaar vrijheid nu afdoende geleerd?', vraagt meneer Stibbe zich in het boek vertwijfeld af. 'Misschien dat een klein percentage van de mensheid zich iets van die oorlog heeft aangetrokken. Maar voor de meeste mensen draait het om

Gerardus Horreüs de Haas was een humanist in hart en nieren, een verbinder. Hij maakte daarbij geen enkel onderscheid in afkomst, sekse of geloofsovertuiging. Een man die zijn leven wijdde aan vrijheid, menselijkheid, zorgzaamheid en vrede. In het socialisme zag hij een internationale beweging die humaniteit en broederschap hoog in het vaandel heeft en met een scherp oog voor onderdrukking en geweld.

Onlangs verscheen het boek 'de oorlog gaat nooit voorbij, Overijssel

de eigen portemonnee of de eigen overtuiging. Denk daar maar eens over na.' Deze laatste drie zinnen van meneer Stibbe vormen voor mij de opstap voor de 1 mei-lezing.

Dit jaar hebben we voor de 1 mei viering het onderwerp '75 jaar vrijheid' als centrale thema gekozen. We prijzen ons gelukkig met het feit dat voormalig Tweede Kamerlid en bestuurskundige mevrouw Keklik Yücel uit Deventer hieraan haar bijdrage verleent. We hebben het haar niet eenvoudig gemaakt. We hebben haar verzocht om een link te leggen tussen de 1 mei viering, 75 jaar vrijheid, de huidige actualiteit rondom het coronavirus en de toekomst van de sociaal democratie en leiderschap.

In verband met de preventieve maatregelen is er dit jaar geen gezamenlijke 1 mei viering. Ik leg vandaag bloemen bij de graven van de heren Van der Vegt en Horreüs de Haas. De lezing van Keklik is beschikbaar als essay voor alle leden.

We wensen u een goede 1 mei viering en hopen dat het essay van Keklik stof tot nadenken geeft.

Met vriendelijke groet,

Anneke Speelman
voorzitter PvdA-afdeling Zwolle
Zwolle, 1 mei 2020

Essay.

Keklik Yücel
Voormalig Tweede Kamerlid PvdA /
Bestuurskundige

Lessen uit het verleden en heden en ons moreel kompas in het nieuwe normaal.

INLEIDING

Ik wens u allen een goede internationale dag van de arbeid toe. Vandaag staan we stil bij de arbeidersstrijd voor meer sociale rechtvaardigheid en bij de strijd voor een 8-urige werkdag en humane werkomstandigheden. Dankbaar voor alle verworvenheden in het volle besef dat er wereldwijd maar ook hier in Nederland nog veel te doen is. Zo is er sprake van een hardnekkige en groeiende tweedeling op de arbeidsmarkt vooral als gevolg van een doorgeschoten flexibilisering. De commissie Borstlap rekende ons recent nog voor dat vier op de tien mensen flexwerker of zzp'er is. Dat zijn 2 miljoen flexwerkers en 1,1 miljoen zzp'ers. Flexwerkers hebben vaak veel onzekerheden. Zij hebben geen bescherming tegen ontslag of ziekte. Veel van deze werknemers krijgen lager loon en minder toegang tot scholing. Zij kunnen vaak geen huis kopen. Veel flexwerkers zitten in lager betaalde beroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Grote bedrijven wentelen het risico van ondernemen meer en meer af op de werknemer of verplaatsen de productielijnen naar lage loonlanden. Te vaak leunt onze huidige welvaart op moderne vormen van uitbuiting. Werkzoekenden met migratie-achtergrond kampen nog steeds met discriminatie op de arbeidsmarkt. We hebben een arbeidsmarkt met zij die kwetsbaar zijn en zij die zekerheden hebben. Dit is sociaal onrechtvaardig en leidt tot tweedeling met negatieve gevolgen voor de samenleving en de economie. Kortom er is veel te doen. Deze 1 mei maakt haarscherp duidelijk dat de kwetsbaren in crisistijd het hardst geraakt worden. Wie kwetsbaar wordt nog kwetsbaarder. De tweedeling groeit alleen maar verder.

Het zijn bijzondere tijden. Er zijn vele vragen. De overkoepelende vraag is misschien wel: wat wordt het nieuwe normaal in en na deze crisis? Het vormgeven hiervan kan en mag wat mij betreft niet zonder een helder gedragen moreel kompas. Ons heden en verleden wijzen ons gelukkig een

prachtig moreel kompas. Ons gezamenlijke moreel kompas ligt namelijk besloten in de fundamentele betekenis van 1 mei én in de fundamentele betekenis van 4 en 5 mei: vrijheid en sociale rechtvaardigheid. Gedragen én van essentiële betekenis voor ons allemaal. In het verleden én in het heden. En dat vraagt om fundamentele waardengedreven politiek leiderschap van links tot rechts én om democratisch burgerschap van ons allemaal. Dat is de rode draad van dit essay met als hoofdstuk 75 jaar vrijheid. Met een blik op de geleverde strijd en een aantal lessen uit het verleden, in het heden en voor de toekomst.

MORELE ANKERPUNTEN

Ja, het is 1 mei 2020. We vieren de internationale dag van de arbeid. Over een paar dagen, op 4 mei, herdenken we de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en op 5 mei vieren we 75 jaar vrijheid. 1 mei is bij uitstek één van de belangrijke morele ankerpunten voor de strijd om sociale rechtvaardigheid. 4 en 5 mei zijn bij uitstek de loodzwaar bevochten morele ankerpunten voor vrijheid. Tegelijkertijd wijst deze geschiedenis ons op de verwevenheid van vrijheid en sociale rechtvaardigheid. Geen vrijheid zonder sociale rechtvaardigheid. Geen sociale rechtvaardigheid zonder vrijheid. Deze meer dan betekenisvolle dagen beleven we momenteel in coronatijd met forse inperkingen van onze vrijheid en een spiegel op de mate van sociale rechtvaardigheid in onze samenleving. Met hartverwarmende saamhorigheid. Tegelijkertijd ligt er een hoge druk op onze vitale sectoren, op onze moedige en toegewijde werknemers in de frontlinie. De samenleving staat nogal stil. Er is sprake van angst, onzekerheid en onbestemdheid. Maar ook verdriet.

Veel mensen worden geraakt. Vooral de kwetsbaren onder ons, waaronder ook veel ouderen. Een paar weken geleden is de moeder van een dierbare

vriendin aan corona overleden. We noemden haar altijd oma. Ze was kwetsbaar. Twee weken daarvoor overleed een opa, een vriend van mijn vader. Een aantal dagen daarvoor overleed de vader van een kennis. Deventer mist nu ook zijn fractievoorzitter van Gemeentebelang in de gemeenteraad. Alle vier overleden ze aan corona. Zoals velen van hun generatie in deze tijd. Ouderen die stuk voor stuk de vrijheid en sociale rechtvaardigheid mede hebben opgebouwd en hebben meegedragen. Vaak kwetsbare ouderen van wie wij versneld afscheid nemen. Het persoonlijke contact, de warme omhelzingen als troost met de naasten en de tranen op elkaars schouder hebben nu plaatsgemaakt voor digitaal medeleven betuigen en meters afstand.

We nemen afscheid van vooral de ouderen op wiens schouders wij staan. De wegbereiders en dragers van onze 75 jaar vrijheid en onze sociale rechtvaardigheid sinds de Tweede Wereldoorlog. Wij staan op de schouders van deze reuzen. Over het hele land. Te vaak kunnen wij de handen niet vasthouden van onze geliefden bij hun laatste adem of samen stilstaan en afscheid nemen van onze geliefden. Dat is ook waarom ik dit essay met als thema 'onze 75 jaar vrijheid en sociale rechtvaardigheid' aan hen opdraag. Als eerbetoon. Wij zijn hen dankbaar en schatplichtig. Onze ouderen hebben onze liberale democratie en sociale verzorgingsstaat bevochten. Het is aan ons nu om deze te stutten en te versterken. Dat vraagt van ons allemaal een bijdrage. Juist nu midden in de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog laat de spiegel op onze samenleving in alle scherpte zien dat niets vanzelfsprekend is. Noch onze vrijheid, noch sociale rechtvaardigheid. Het is kwetsbaar, niet vanzelfsprekend en het is nooit af. Wij samen, zeventienmiljoen Nederlanders, moeten het doen. Een grote crisis als deze is naar mijn overtuiging onvermijdelijk een kantelpunt dan wel een herijkpunt. Wij samen gaan deze geschiedenis

vormgeven. En dat kan alleen met waardengedreven politiek leiderschap én democratisch burgerschap. Want het vraagt van ons een hernieuwde inzet op wat ons dierbaar is. Het is onze dure plicht om dat met het gezamenlijke moreel kompas 'vrijheid' en 'sociale rechtvaardigheid' te doen. Mét de lessen uit de geschiedenis.

VRIJHEID EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

Karl Popper, een Oostenrijks-Britse filosoof en een moedige verdediger van de liberale democratie zei: 'Wij, en wij alleen, zijn verantwoordelijk voor onze ethische beslissingen en wij kunnen die verantwoordelijkheid op niemand anders afschuiven, niet op God, niet op de natuur, niet op de samenleving en ook niet op de geschiedenis.' (1945). Popper werd algemeen beschouwd als een van de grootste wetenschapsfilosofen van de twintigste eeuw. Een bekend werk van Karl Popper is zijn boek 'The Open Society and its Enemies (De open samenleving en haar vijanden). Hij schreef dit boek onder invloed van de gebeurtenissen in de beginjaren van de Tweede Wereldoorlog. In zekere zin kun je zeggen dat de Tweede Wereldoorlog hem in alle scherpheid een spiegel van de samenleving gaf. Die spiegel leidde hem tot het morele kompas van een open samenleving, de liberale democratie. De fundamenten van onze 75 jaar vrijheid. Eveneens betoogde hij dat het verdedigen en versterken van democratische instellingen waarop de vrijheid en daarmee de vooruitgang is gebaseerd, aan ons is.

In het kader van 75 jaar vrijheid verscheen er onlangs een bundel van het Nationaal Comité 4 en 5 mei en het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Deze bundel is een uitgave van een verkenning van de stand van vrijheid in Nederland. In het nawoord staat heel treffend: 'Vrijheid is nooit af. Vrijheid is blijvend werk in uitvoering. Hoezeer dit waar is, blijkt ook nu.

In deze tijden van coronacrisis. Een tijd waarin gevraagd wordt om verschillende vormen van vrijheid op te geven voor een groter collectief belang. We doen dat, 75 jaar na de bevrijding van bezetting en terreur, in het besef dat we in een democratische rechtsstaat leven die garandeert dat die inperking van vrijheden op redelijke termijn weer ongedaan wordt gemaakt. We hebben de vrijheid om elkaar bij te staan, de vrijheid om ons in het publieke debat te begeven en de vrijheid om onze democratische rechtsstaat kritisch te volgen.'

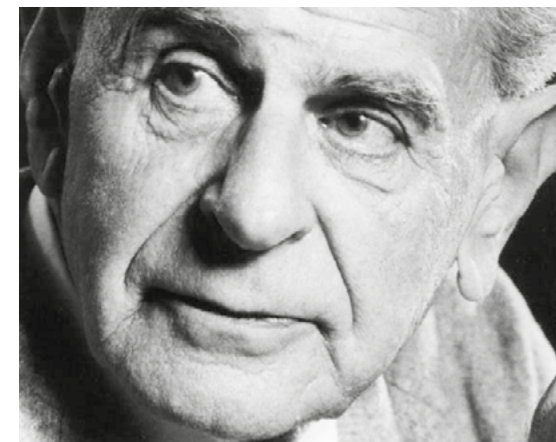

Foto: Karl Popper (bron: Wikimedia)

Uit deze verkenning blijkt ook wat de meeste Nederlanders fundamenteel van waarde voor ons land vinden, namelijk: onze vrije meningsuiting, onze godsdienstvrijheid, onze gelijkwaardigheid, onze individuele vrijheid, onze democratische rechtsstaat en haar waarden. Kim Putters, directeur SCP zei onlangs terecht: 'Onze vrijheid staat als een huis, maar kan ook kwetsbaar zijn.' Wat doen we eigenlijk met de notie dat onze vrijheid niet vanzelfsprekend is én tegelijk kwetsbaar is? Hoe gaan we om met onze vrijheid om waakzaam te zijn op wat voor ons van fundamentele waarde is? Met wat ons dierbaar is? Hoe gaan we om met onze vrijheid om het kwaad buiten de deur te houden? En dat in een tijd dat in en buiten onze samenleving anti-democratische, anti-rechtsstatelijke denkbeelden en nationalistische op identiteitsgerichte autocratische leiders meer voet aan

de grond krijgen. Kijk naar Poetin, Trump, Erdogan én naar Orban binnen onze eigen Europese Unie nog wel. Kortom er is werk aan de winkel!

WAAKZAAMHEID, INDIVIDUELE AUTONOMIE EN HET ZELF KRITISCH DENKEN

Dat brengt mij op Hannah Arendt. Het humanistisch canon geeft helder weer hoe zij haar hele leven bezig is geweest met onderzoek naar de diepere laag van verleden en heden. In 'The Origins of Totalitarianism' vraagt ze zich af hoe totalitaire regimes (nazi-Duitsland en Bolsjewistisch-Rusland) kunnen ontstaan. Ik citeer: 'Hoe is het mogelijk dat een democratie van individuele rechten verloren gaat en hoe kan het kwaad zich zo eenvoudig manifesteren?' Hannah Arendt (1951) stelde de mens en de persoonlijke verantwoordelijkheid boven alles. Net als Popper. Zij beschreef dat terreur, geweld en intimidaties eigen zijn aan totalitaire regimes. Angst is volgens Arendt het belangrijkste mechanisme hierbij. Het lijkt me essentieel om dit mechanisme steeds weer scherp voor ogen te houden. Volgens Hannah Arendt werd totalitarisme mogelijk omdat het politieke systeem niet langer goed werkte en individuen niet langer vanuit autonomie een gemeenschap vormen, maar vanuit isolatie een massa. Ook beschreef Arendt de banaliteit van het kwaad. Zij stelde zich de vraag hoe iemand tijdens het middageten vol overgave luistert naar Mozart en tegelijkertijd een decreet tekent voor het transport van duizend joden naar Theresienstadt. Een van haar conclusies was dat niet perse het kwade actief dient te zijn in de mens om kwaad te doen, maar ook het ontbreken van het vermogen om zelfstandig te oordelen. De grote en blijvende les hieruit is dat het zelf kritisch leren en blijven denken, een fundamentele democratische opdracht voor onze kinderen en aan ons allen is.

LESSEN UIT HET HEDEN EN VERLEDEN

Lessen uit de geschiedenis zijn verweven met ons heden. Ze wijzen ons op dat wat ons dierbaar is:

- Het moreel kompas van vrijheid en sociale rechtvaardigheid.
- Het besef van het belang van democratisch burgerschap.
- Het besef dat wij het samen moeten doen.
- De morele plicht om de toekomst optimistisch tegemoet te treden omdat wij en niemand anders de toekomst vormgeven.
- Dat vrijheid vraagt om actief en nadrukkelijk onderhoud, bescherming en versterking van de verworven waarden door ons allemaal.
- Dat kritisch zelf blijven denken een democratische opdracht voor ons allemaal is.
- Waakzaam zijn dat individuen altijd vanuit autonomie een gemeenschap vormen.
- Het belang van het beschermen, stutten en versterken van de democratische instituties waarop onze vrijheid en vooruitgang leunt.

Foto: Hannah Arendt (1933) (bron: Wikipedia)

Onze vrijheid is momenteel tijdelijk beperkt. Wij laten het in vrijheid toe. Want de gezondheid van de één gaat nu voor de vrijheid van de ander gaf onze premier ons op overtuigende wijze mee. Heel begrijpelijk ook. Onze tijd leert ons dat, hoe integer, overtuigend en noodzakelijk besluitvorming ook plaatsvindt, democratische principes onder druk kunnen komen te

staan. Hoe krachtig en moreel juist het appel van onze premier en haar crisisteam ook is. Het mag ons niet terughoudend of blind maken voor het hooghouden van democratische principes. Zeker wanneer de eerste fase van acute crisissituatie voorbij is.

- Juist nu moeten we waakzaam blijven op de juiste weging van onze grondrechten.
- Juist ook nu moet de gekozen volksvertegenwoordiging de regering controleren, het volk vertegenwoordigen en de wetten bepalen.
- Juist ook nu moet de journalistiek onafhankelijk en kritisch de macht blijven controleren.
- Juist ook nu moet politiek en wetenschap transparant zijn en verantwoording geven.
- Juist nu moeten we de democratische, rechtsstatelijke legitimatie hooghouden.
- Juist nu moeten we alert zijn op verdere digitalisering en de opkomende macht van hen die de 'bigdata' in bezit hebben of krijgen.

Ons moreel kompas van vrijheid en sociale rechtvaardigheid en daarmee haar randvoorwaardelijke instituties zijn in crisistijd niet van minder belang, maar misschien juist wel van groter belang.

Er zijn vele lessen uit de geschiedenis te trekken én we worden in het heden tijdens deze crisis getest. Los van een al dan niet geslaagde crisisaanpak. Een evaluatie komt later, na de crisis. Ondertussen worden we getest op ons gezamenlijke moreel kompas, getest op wat we samen fundamenteel van waarde vinden. We worden getest op het hooghouden van democratische principes. We worden getest op onze rechtsstatelijkheid in crisistijd. En we worden getest op onze eigen actieve

hoedende rol hierin door zelf kritisch te blijven nadenken. Dit geldt voor alle zeventienmiljoen Nederlanders, het parlement, het kabinet, de journalistiek, wetenschappers, ethici et cetera. We worden allemaal getest. Op onze vrijheid én sociale rechtvaardigheid.

BESTAANSZEKERHEID

De strijd om vrijheid en sociale rechtvaardigheid is door de historie heen altijd nauw met elkaar verweven geweest. Dat komt omdat zonder sociale rechtvaardigheid geen sprake van vrijheid kan zijn, en zonder vrijheid geen sprake van sociale rechtvaardigheid kan zijn. Deze verwevenheid is in het bijzonder in de geschiedenis van de ideeënvorming van sociaaldemocraten terug te zien. Zo verwees Ruud Koole in zijn lezing voor het veertigjarige bestaan van de werkgroep Partij Politieke Processen van de Wiardi Beckman Stichting naar Bernstein. Ik citeer: 'Als één van de eerste sociaaldemocraten beschouwde Bernstein, een theoreticus en SPD-politicus, rond het einde van de twintigste eeuw, de democratische rechtsstaat als doel en middel tegelijk. Om een sociaalrechtvaardige samenleving te krijgen waren democratie en voor ieder gelijke rechten noodzakelijk. Maar Bernstein ging verder dan de liberalen, die vonden dat de democratie beperkt moest blijven tot een liefst zo klein mogelijke overheid. Bernstein wilde het bereik van de liberale democratie juist uitbreiden om haar toekomst veilig te stellen. Want een democratische rechtsstaat kan niet stabiel zijn wanneer de maatschappelijk ongelijkheid te groot is en sociale rechtvaardigheid te zeer ontbreekt. Tegen uitwassen van het kapitalisme moest dan ook actief worden gestreden, op basis van normatieve ideeën van sociale rechtvaardigheid en in de vorm van concrete maatregelen.' (Koole, S&D, 2019). Hierbij was een algemeen gedragen idee dat het doel niet het afschaffen van het kapitalisme zou moeten zijn maar de inperking van het kapitalisme. Sinds de Tweede

Wereldoorlog kunnen we stellen dat deze overtuiging vooral de motor was voor de opbouw van de sociale verzorgingsstaat. Ook in andere westerse landen kreeg dit gedachtegoed meer en meer voet aan de grond. Dit moreel kompas leidde voor de PvdA tot vele publicaties en rapporten. Zoals 'De weg naar Vrijheid' in 1951 waarin voortgebouwd werd op het Plan van de Arbeid. In de 'De weg naar Vrijheid' stond bestaanszekerheid centraal met als doel om te komen tot een 'gemeenschap van vrije mensen' (S&D, 2019). Bestaanszekerheid is als hoofdthema door onze partijleider, Lodewijk Asscher, in ere hersteld en dient ook nu weer als kompas voor de politieke visievorming en handelen van de PvdA. Voor ons sociaaldemocraten is het helder. Vrijheid en sociale rechtvaardigheid kan ook niet zonder bestaanszekerheid.

Op 1 mei 2020 staan we aan de vooravond van de nationale herdenking van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en de viering van 75 jaar Vrijheid. Zowel in de geschiedenis als in de huidige crisis zien we in alle scherpste hoe kwetsbaar, maar ook hoe verweven en fundamenteel van waarde onze vrijheid en strijd voor sociale rechtvaardigheid steeds weer is en blijft. Deze crisis geeft in alle scherpste een spiegel op de mate van sociale rechtvaardigheid. Ja, deze crisis raakt iedereen. Maar duidelijk is ook dat het kwetsbaren extra hard raakt. Zoals in iedere crisis. Ook nu. Ze werken vaker in de lager betaalde publieke en vitale beroepen. Wij kunnen het niet vaak genoeg benadrukken. Ze zitten vaker in flexcontracten of werken als zzp'er. Ze waren al kwetsbaar en zijn nu nog kwetsbaarder. Zij wonen vaker kleiner in minder ruim opgezette wijken. Zij hebben vaker geen bestaanszekerheid. De tweedeling breidt zich door de crisis alleen maar verder uit. Zij worden vaker gediscrimineerd op de arbeidsmarkt waar nu nog minder perspectief ontstaat. Zij zullen vaker werkloos raken. Zij zullen sneller in een armoedesituatie raken. Zij hebben

vaker een slechtere gezondheid. Hun kinderen lopen sneller achterstanden op door sluiting van scholen.

Kortom de strijd om sociale rechtvaardigheid gaat door. Eveneens als het gaat om:

- Versterken en herwaarderen van onze publieke sector.
- Herijken van publieke waarden.
- Zorgen voor bestaanszekerheid en eerlijke kansen voor iedereen.
- Fundamentele bestrijding van groeiende ongelijkheid en sociaaleconomische en -culturele tweedeling.
- Duurzaamheid en milieu.
- Europese samenwerking en internationale solidariteit.
- Terugbrengen van vitale kennis en productie in eigen hand.
- Een betaalbare en toegankelijke woningmarkt.
- Omvormen van een duurzame economie ten dienste van de mensen in plaats van een economie die leunt op moderne vormen van uitbuiting en verrijken van aandeelhouders en bestuurders.

EEN MOREEL KOMPAS EN EEN DROOM

Deze crisis is misschien wel de grootste crisis in onze tijd. Zoals de Israëliische historicus en filosoof Harari onlangs in een interview aangaf: 'Het gaat in deze crisis naast gezondheid ook om economie en politiek. Hoe het gaat verlopen, hangt af van onze keuzes in de komende weken.'

Hoe wij in deze crisis geschiedenis gaan maken hangt inderdaad af van onze keuzes in de komende weken en ons moreel kompas voor de komende jaren. Dit vraagt bij uitstek om waardengedreven politiek leiderschap én democratisch burgerschap. Dit hangt af van het

beschermen en het hooghouden van onze democratische en rechtstatelijke instituties en principes. Dit hangt af van het brengen van publieke waarden in publieke handen. Dit hangt af van onze waakzaamheid. Dit hangt af van een eerlijker arbeidsmarkt. Dit hangt af van bestaanszekerheid voor iedereen als leidend principe. Dit hangt af van het serieus nemen en als opdracht oppakken en tegengaan van de ongelijkheid in onze samenleving. Dit hangt af van het serieus onze schouders zetten onder al deze vraagstukken. Dit hangt af van het nemen van onze verantwoordelijkheid met de morele plicht om optimistisch te zijn over onze toekomst zoals Popper ons voorhield. Dit hangt bij uitstek af van het gezamenlijk dragen van het moreel kompas van wat ons dierbaar en van fundamentele waarde is. Vrijheid en sociale rechtvaardigheid. Dankbaar zijn we. Maar ook schatplichtig aan de generaties voor ons. Én aan de ouderen waar we nu plots en versneld afscheid van nemen. Mijn droom voor de nieuwe wereld is in elk geval: vrijheid en sociale rechtvaardigheid. Niet alleen voor sommigen maar voor iedereen.

Keklik Yücel
Voormalig Tweede Kamerlid PvdA / Bestuurskundige
Deventer, 1 mei 2020

Gerardus Horreüs de Haas
(bron: BWSA)

Helmig Jan van der Vegt
(bron: Wikipedia)

Zwolle

PvdA Zwolle
Diezerplein 33
8021 CT Zwolle
E: zwolle.pvda@gmail.com